

LOST AND FOUND

YK-KINO KOULUILLE JA OPPILAITOKSILLE

SUOMEN
YK-LIITTO

DEAR

DEVELOPMENT EDUCATION
AND AWARENESS RAISING

YK-KINO KOULUIILLE JA OPPILAITOKSILLE

Ihmisoikeuskasvatus-
materiaali opettajille

- yläkoulu,
- toinen aste,
- aikuisopetus

SISÄLLYS

---

1. Johdanto.....	1
2. YK-Kino -menetelmä kouluille.....	2
3. Elokuva ja sen keskeisiä käsitteitä.....	3
4. YK-kino -oppituntimateriaali.....	6
5. Sivustoja opetuksen tueksi.....	9

Julkaisija: Suomen YK-liitto
Siltasaarencatu 4, 7 krs
00530 Helsinki

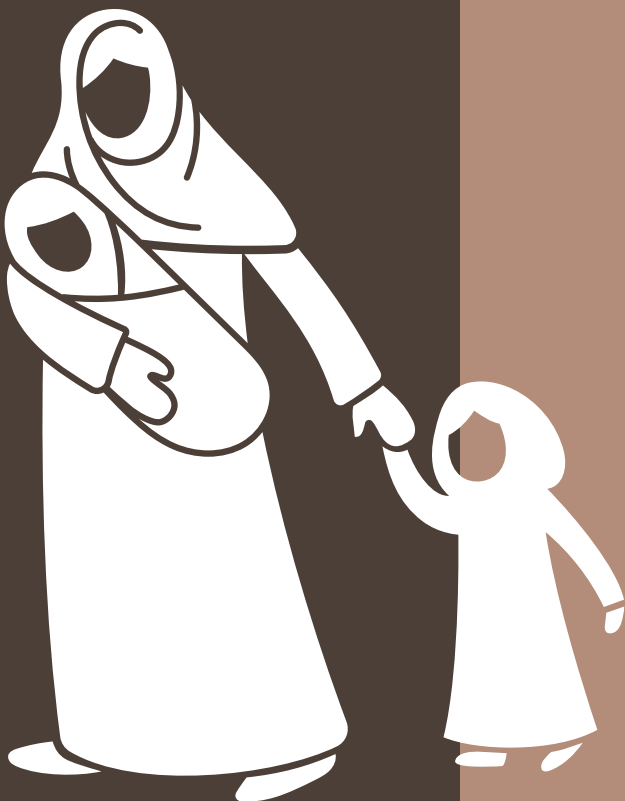
Tekstit: Sara Luukkonen, Laura Naumanen,
Laura Lundqvist, Sini Saarinen

Taitto ja kuvitus: Heidi Saarinen

Julkaisuvuosi 2022

ISBN 978-952-5966-64-0

Tuotettu Euroopan unionin DEAR-
ohjelman tuella osana I Am European
/Olen eurooppalainen -hanketta.

1. JOHDANTO

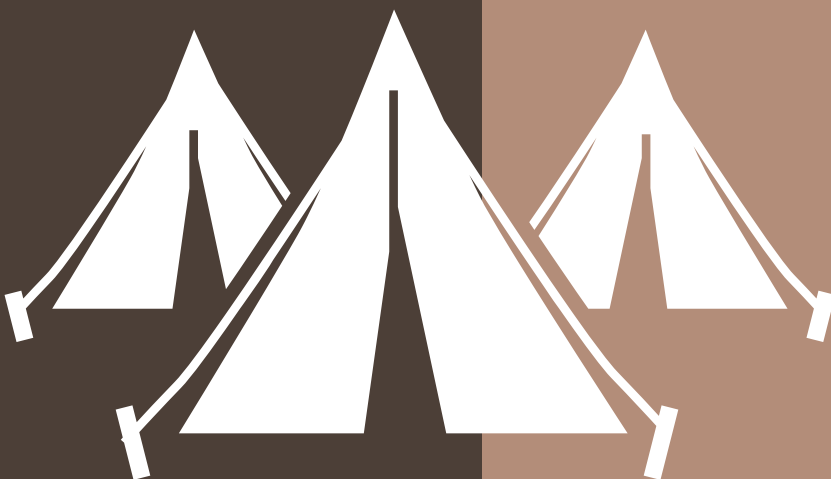
**Kiitos panostuksestasi ihmisoikeuskasvatukseen
- olet tärkeän tehtävän äärellä!**

Tämä materiaali tarjoaa pohjan YK-Kino -oppitunnin tai -tuokion pitämiseen ja on sovellettavissa erilaisille ryhmille yläkouluiästä vanhempiin.

Tämän YK-kinon materiaalin teemana on pakolaisuus ja sen tarkoituksena on lisätä ymmärrystä aiheesta ja herättää empatiaa. Huomioithan sensitiivisyyden arkaluontoisten aiheiden parissa.

Materiaali koostuu ytimekkäistä taustatiedoista, menetelmästä ja oppitunnin ohjeistuksesta.

Ihmisoikeuskasvatusmateriaali opettajille on kehitetty yhteistyössä Humanistisen ammattikorkeakoulun loppuvaiheen yhteisöpedagogiopiskelijoiden kanssa.

2.YK-KINO -MENETELMÄ KOULUIILLE

" Taidetta tulisi tukea koulutuksen välineenä ja keinona lisätä tietoisuutta ihmisoikeuksista. "

- YK:n

ihmisoikeuskasvatus-
julistus, 2011

LUE LISÄÄ YK-KINOSTA
SUOMEN YK-LIITON
SIVULTA

[Mikä on YK-kino?](#)

Jokaisen on tärkeää tuntea ihmisoikeudet ja kunnioittaa niitä kaikissa tilanteissa.

Ihmisoikeuskasvatuksen tarkoituksena on toteuttaa jokaisen oikeutta ihmisoikeustietoisuuteen ja turvata jokaisen ihmisoikeuksien toteutumista yhteiskunnissa. Syrjimättömyys, ymmärrys ja eettinen toiminta tarvitsee taustalleen tietoa ja kykyä tarkastella asioita erilaisista näkökulmista.

YK-KINO -MENETELMÄN TARKOITUS

YK-kinon tarkoituksena on lisätä tietoisuutta ja myötätuntoa ajankohtaisiin ihmisoikeusaiheisiin liittyen. Tärkeää on myös ruokkia toivoa ja toimijuutta aiheisiin liittyen. Elokuva on pedagogisesti tehokas taiteen keino. Se ruokkii informaatiota ja tunneälyä samalla kertaa. Se mahdollistaa turvallisia tapoja tutustua erilaisten ihmisten ja tilanteiden maailmoihin.

YK-Kino -oppitunnilla katsotaan noin 20 minuutin mittainen National Geographicin Lost and Found -dokumenttielokuva. Elokuvan katsomisen jälkeen käsitellään yhdessä elokuvan aihetta, sekä esiin nousevia ajatuksia ja tunteita. Materiaali sisältää tietoa elokuvasta ja sen aiheesta sekä menetelmiä elokuvan käsittelyyn oppilaiden kanssa.

3. ELOKUVA JA SEN KESKEISIÄ KÄSITTEITÄ

LOST AND FOUND -ELOKUVA

Palkitun Orlando von Einsiedelin ohjaamassa lyhytdokumenttielokuvassa Lost and Found (National Geographic, 2019) seurataan Kamal Husseinia, joka on omistanut elämänsä pakomatalla toisistaan eksyneiden perheenjäsenten yhdistämiselle maailman suurimmalla pakolaisleirillä Cox Bazarilla, Bangladeshissa.

Hussein luo itselleen ja muille pakolaisille toivoa Myanmarin armeijan toteuttamien etnisten puhdistusten kohteiksi joutuneiden joukossa.

- Kesto: 21:56 minuuttia.
- Kielet: bengali, burma, englanti
- Tekstitys: englanti, suomi

KATSO ELOKUVAN TRAILERI

Arkaluontoisen aiheen vuoksi suosittelemme opettajalle elokuvan trailerin katsomista etukäteen, jotta hän voi arvioida sen soveltuvuutta ryhmälle ja ottaa tarvittaessa huomioon oppilaiden mahdollisen erityisherkkyyden.

Lost and Found- dokumentti pitää sisällään useita erilaisia teemoja, jotka liittyvät kaikki olennaisesti ihmisoikeuksiin ja ihmisoikeuskasvatukseen.

Käsitteiden ymmärtäminen auttaa oppilaita käsittelemään aihetta, joten keskeisiä käsitteitä kannattaa käydä läpi oppilaiden kanssa ennen elokuvan katsomista.

KESKEISIÄ KÄSITTEITÄ

Pakolainen

Pakolainen on henkilö, joka on joutunut pakenemaan omasta kotimaastaan tai -kaupungistaan, koska hänellä on perusteltu syy pelätä vainon kohteeksi joutumista. Kotimaassaan henkilöä vainotaan hänen alkuperänsä, kansallisuuteensa, uskontonsa, yhteiskunnallisen ryhmänsä tai poliittisen mielipiteensä perusteella. Kotimaasta paetaan myös sotien, erilaisten levottomuuksien ja ihmisoikeusrikkomusten takia.

(Lähde: Sanasto, Pakolaisapu, 2021)

Siirtolainen

Siirtolaisuus on laajempi yleiskäsite, jolla viitataan henkilöön, joka on muuttanut pysyvästi toiseen maahan. Siirtolaisen käsitettä käytetään sekä maastamuuttajasta että maahanmuuttajasta. Kansainvälisissä tilastoissa siirtolaiseksi määritellään kaikki henkilöt, jotka ovat muuttaneet maasta ainakin vuodeksi ulkomaille.

(Lähde: Sanasto, Pakolaisapu, 2021)

UNHCR - YK:n pakolaisjärjestö

UNHCR on kansainvälinen järjestö, joka on keskittynyt pakolaisten, pakkosiirrettyjen yhteisöjen ja kansalaisuudettomien ihmisten elämän turvaamiseen, oikeuksien suojelemiseen ja paremman tulevaisuuden rakentamiseen. Järjestön tavoitteena on taata pakolaisten oikeus hakea ja löytää turvapaikka.

Lähde: Tietoa meistä, UNHCR Suomi, 2021)

Rohingyat

Rohingyat ovat Myanmarin muslimivähemmistö, joilla ei ole kansalaisen asemaa Myanmarin yhteiskunnassa. Yli miljoona Rohingyaa on paennut maasta 1990-luvun alusta lähtien. Vuoden 2017 väkivaltaisuuksien seurauksena Myanmarista pakeni Bangladeshiin yli 742 000 Rohingyaa. Myanmarin burmalais-nationalistinen hallitus sortaa Rohingya vähemmistöön kuuluvia heidän Islamin uskonsa takia. Rohingya vähemmistöön kuuluvat ovat valtiottomia ja paperittomia, ja he elävät pidätysten, väkivallan ja orjuuttamisen pelossa.

(Lähde: Rohingya Emergency, UNHCR Asia Pacific, 2021)

4. YK-KINO - OPPITUNTI- MATERIAALI

Kiitos, että huomioit oppilaittesi moninaisuuden, joka ei välttämättä näy päällepäin tai vastaa oletuksia.

Joillakin oppilailla voi olla esimerkiksi omakohtaista kokemusta pakolaisuudesta tai muista elokuvan teemoista ja tapahtumista. Silloin kannattaa käsitellä aihetta yleisesti, ilman henkilökohtaisia kysymyksiä.

KOHDERYHMÄ:

Yläkoulu, toinen aste, aikuiset

KESTO:

45-60 min oppitunti (Suositeltu pituus 60 min, jolloin keskustelulle voidaan antaa enemmän aikaa), elokuvan kesto: 21:56 min.

MATERIAALIT:

Pieniä paperilappuja (Post-it tms.), kyniä, laite jolla katsoa elokuva

HENKILÖMÄÄRÄ:

Koko luokkaryhmä, pari/ryhmäkeskustelu
2-4 hlön ryhmissä

OHJE:

Opettaja jakaa oppilaat pienryhmiin tunnin alussa (ryhmäjako riippuu henkilömäärästä esim. 2-4 hengen ryhmät) ja jakaa ryhmille paperilaput ja kynät.

OPETTAJAN ALUSTUS:

Katsomme lyhyen dokumenttelokuvan Lost and Found, joka kertoo rohingya-pakolaisten elämästä pakolaisleirillä. Elokuva voi herättää voimakkaita tunteita ja luokasta voi poistua milloin vain, jos siltä tuntuu. Jos elokuva jäi mietityttämään, voit tulla tunnin jälkeen juttelemaan. Elokuvan jälkeen teemme kaksi lyhyttä tehtävää, jossa puramme mielteitämme elokuvasta.

TEHTÄVÄT ELOKUVAN JÄLKEEN:

1. Väittämiä (Kesto: 2-3 min.)

Ajatuksia herättelevä tehtävä. Opettaja kertoo väittämiä, joihin osallistujat vastaavat peukkua ylös, alas tai keskelle näyttämällä mitä mieltä olivat.

Väittämät:

- Lost and Found-elokuva oli minusta tunteita herättävä.
- Jaksoin katsoa elokuvan kokonaan.
- Opin jotain uutta
- Ymmärrän pakolaisuutta paremmin
- Uskon, että elokuvassa näkyvät tapahtumat ovat aitoja otoksia eletystä elämästä.
- Sain elokuvasta lisää tietoa tai ymmärrystä pakolaisuudesta

2. Pari/pienryhmäkeskustelu (Kesto 8+ min)

Pohditaan ryhmissä/pareittain elokuvan teemoja apukysymysten avulla. Lopuksi käydään ryhmien ajatukset yhdessä läpi. Oppilaat kirjaavat ajatukset post-it lapuille, jotka kerätään esimerkiksi taululle ja keskustellaan niistä opettajan johdolla.

45 min oppitunnilla 1-2 kysymystä, tärkeimpänä viimeinen. 60 min oppitunnilla voidaan käydä läpi useampia kysymyksiä.

Kysymykset:

- Mikä oli itselle merkittävin/mieleenpainuvin kohta elokuvassa?
- Mitä haluaisit kysyä elokuvan henkilöiltä (nimi)?
- Mitä tunteita/ajatuksia elokuva herättää pakolaisuudesta?
- Mitä maailman pitäisi tehdä?
- Miten voin itse vaikuttaa? (Opettajalle esimerkkejä keskustelun tueksi: empatia muita kohtaan, some-vaikuttaminen, tekemällä vapaaehtoistyötä esim. järjestössä, jne.)

Tunnin lopussa on hyvä muistuttaa, että asiaan on hyvä palata jos jokin jää mietityttämään ja huomioida opiskelijoiden mahdollinen tuen tarve.

5. SIVUSTOJA OPETUKSEN TUEKSI

Globalis on interaktiivinen tietokanta, joka sisältää maatietoutta, tilastoja kehityksestä, tietoa konflikteista sekä maailman tilasta.

Alla on listattu verkkosivustoja, joista löytyy lisää tietoa elokuvan teemoihin, pakolaisuuteen ja ihmisoikeuskasvatukseen liittyen. Mukana myös linkkejä erilaisiin opetuksessa käytettäviin materiaaleihin ja aineistoihin.

- Kasvattajan materiaalit liittyen ihmisoikeuksiin, kansainvälisyyteen ja kestävään kehitykseen:

www.ykliitto.fi/kasvattajille

- Tietoa ihmisoikeuskasvatuksesta:

www.ihmisoikeudet.net/ihmisoikeuskasvatus/

- Lyhyitä videoita siirtolaisuudesta ja moninaisuudesta:

www.migrationmatters.me

- Tietoa Rohingya -pakolaisten hätätilasta:

www.globalis.fi/Konfliktit/Aasia/myanmar-rohingya

www.unhcr.org/rohingya-emergency.html

- UNHCR:n opetusmateriaaleja pakolaisuudesta:

[www.pakolaisapu.fi/unhcrn-opetusmateriaalia-](http://www.pakolaisapu.fi/unhcrn-opetusmateriaalia-pakolaisuudesta/)

[pakolaisuudesta/](http://www.pakolaisapu.fi/unhcrn-opetusmateriaalia-pakolaisuudesta/)